

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen
neuvottelukunta (ETENE)
Ritva Halila

LAUSUNTO

28.2.2006

Kauppa- ja teollisuusministeriö
Osastopäällikkö Paula M A Nybergh
PI 32
00023 Valtioneuvosto

Asia

EU:N TUTKIMUKSEN 7. PUITEOHJELMA JA KANTASOLUTUTKIMUS

Kauppa- ja teollisuusministeriö on pyytänyt Valtakunnallisen terveydenhuollon eettisen neuvottelukunnan lausuntoa liittyen EU:n tutkimuksen seitsemänteen puiteohjelmaan ja kantasolututkimukseen. Liitteenä lausuntopyynnössä on seitsemänteen puiteohjelmaan liittyvä Artikla 4, joka koskee ihmisperäisiä alkion kantasoluja. Koska neuvottelukunnan näkemys pyydettiin toimittamaan kauppa- ja teollisuusministeriöön viimeistään 6.3.2006, on lausunto valmisteltu ETENE:n pääsihteerin ja puheenjohtajan voimin, perustuen aikaisempaan lausuntoomme. Aikaisempi lausuntomme kauppa- ja teollisuusministeriölle (diaarinro 13/710/2003, 28.8.2003) löytyy ETENE:n www-sivuilta www.etene.org/dokumentit/KTMkantasolut.pdf. Kansalliset eettiset neuvottelukunnat ovat julkaisseet kantasoluista, kloonauksesta ja tutkimuksesta julkaisun, jossa nostetaan esiin kantasolujen tutkimukseen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Julkaisu löytyy myös sähköisenä ETENE:n internet-sivuilta osoitteesta: www.etene.org/dokumentit/kantasolut.pdf.

Euroopan komissio ei rahoittanut kuudennessa puiteohjelmassa alkioperäisten kantasolujen tutkimusta johtuen jäsenmaiden toisistaan poikkeavista näkemyksistä liittyen sekä alkioperäisten kantasolujen tutkimukseen että ns. terapeutiseen kloonaukseen. Seitsemännen puiteohjelman luonnoksessa esitetään, että alkioperäisiä kantasoluja voitaisiin tutkia lukuun ottamatta tutkimusta, joka tähtää ihmisen toisintamiseen, ihmisen perimän muutokseen sukusolutasolla, ja alkion muodostamista pelkäävät tutkimustarkoituksiin, mihin sisältyisi myös ns. terapeutti kloonaus. Tämän lisäksi Saksa ja Italia ovat esittäneet lisärajoituksia alkioperäisten kantasolujen tutkimukselle.

Suomen lainsäädännössä kielletään alkion muodostaminen pelkästään tutkimustarkoituksiin, sekä myös tutkimus, jonka tarkoitus on kehittää menetelmiä ihmisten periytyvien ominaisuuksien muuttamiseksi. Myös ihmisen toisintaminen (reproduktiivinen kloonaus) on Suomessa kielletty (Laki lääketieteellisestä tutkimuksesta, 488/1999, myöhemmin tutkimuslaki). Suomessa ns. terapeutti kloonaus, tuman-siirtotekniikalla tuotettu solujoukko, ei ole kielletty, sillä tutkimuslain mukaan alkio on "hedelmöityksen tuloksena syntynyt solujoukko" (Laki lääketieteellisestä tutkimuksesta, 2 §).

Suomessa on useita alkioperäisiä kantasolulinjoja, joita käytetään tutkimuksessa, ja jotka on tuotettu hedelmöityshoidoissa ylijääneistä alkioista sen jälkeen, kun sukusolujen luovuttajat ovat antaneet kirjallisen, tietoon perustuvan suostumuksen alkioiden käyttöön lääketieteellisessä tutkimuksessa. Alkiotutkimuksiin tutkimuslaitos tarvitsee myös TEO:n luvan. Alkioperäisiä kantasoluja käytetään vakavien tautien

K:\data\TEKSTIT\ETENE2002-2006\Muistiot\KTMkantasolut2006.doc

Postiosoite: PI 33, 00023 Valtioneuvosto
Käyntiosoite: Kirkkokatu 14 Helsinki

Puhelin: 09-160 01
Suorapuhelin: 09-160 73834
Telekopio: 09-160 74312

Sähköposti:
ritva.halila@stm.fi
www.etene.org

perustutkimuksessa. Tutkimus tähtää tulevaisuudessa myös näitä tauteja sairastavien hoitoon. Jotta tutkimuksen seurauksena syntyviä mahdollisia uusia innovaatioita voitaisiin käyttää tulevaisuudessa ihmiskunnan vaikeita sairauksia sairastavien ihmisten hoitoon, pitäisi niin aikuistyyppisten kantasolujen kuin alkioperäistenkin kantasolujen avulla tehtävää kantasolututkimusta voida suorittaa tarkoin säädellyissä rajoissa. Suomessa eettisesti hyväksyttävissä olevat rajat on määritelty edellä kuvatuin tavoin lainsäädännössämme. Edellä esitettyyn viitaten ETENE kannattaa alkioperäisten kantasolujen avulla tehtävän tutkimuksen rahoittamista EU:n varoin.

Paula Kokkonen
ETENE:n puheenjohtaja

Ritva Halila
ETENE:n pääsihteeri